

TUDENGID EMAKEELE TEEMADEL EMAKEELEPÄEVAL

Emakeelepäeva üritusi korraldab Tallinna Ülikoolis Eesti Filoloogia Teaduslik Üliõpilasselts, mis ühendab Tallinna Ülikooli eesti filoloogia üliõpilasi ja õppejõude. Seltsi eesmärk on pakkuda teadustööst huvitatud üliõpilastele erialast suhtlemist, luua neile avaramad võimalused teadustegevuseks ning aidata neil sisse elada eesti filoloogia erialasesse ellu. Emakeelepäeva üliõpilaskonverentsi korraldamine on seltsi üks traditsioonidest.

14. märtsil toimunud üliõpilaskonverentsil esinesid Tallinna Ülikooli eesti keele ja kultuuri instituudi bakalau-reuseõppe üliõpilased, magistrandid ja vilistlased. Ettekannetes räägiti muutu-vast eesti keelest, keele varieerumisest ja stiilidest, analüüsiti keeletüpoloogiat, tutvustati kirjanduse suundi ning käsitleti keele ja kirjanduse seoseid.

Eesti filoloogia 3. aasta üliõpilane Helin Kapsta vaatles, kuidas mõjutab teise keelena räägitud eesti keel Tallin-na eesti emakeelega noortel objektikää-nete kasutamist. Uurimismaterjali kogus ta eelmisel õppeaastal kirjaliku küsitluse abil kuuest Tallinna eesti õppekeelega koolist, mis asuvad Mustamäel, Põhja-Tallinnas, Pirital ja Lasnamäel. Ta püstitas hüpoteesi, et need eesti noored, kes eesti keelt mitteemakeele-na kõnelevate venelastega sagedamini kokku puutuvad, võivad erineda eesti

noortest, kellel sellised kontaktid puuduvad, kalduvuse poolest tajuda ja kasutada objektikäändeid ebakorrektselt.

Keeletoimetaja magistrant Kerli Prasi ettekanne põhines 2007. aasta kevadel kaitstud bakalaureusetööl „Pressiteadete süntaksist: infiniittarindid ja nominalisatsioonid”. Tema sõnul on oluline uurida pressiteadete keele kvaliteeti, sest neid saadetakse pidevalt meediakanalitesse. Viidates Reet Kasku ja Krista Kerge uurimistöödele, rõhutas ta ka ajakirjanduskeele uurimise tähtsust. Oma analüüsi jaoks kogus autor korpuse, mis koosnes juhuslikult valitud Postimees Online'i pressiteadetest. Uuring näitas, et eri tarindeid on uuritud pressiteadetes kokku 2473, neist 67% on infiniittarindid, 33% nominalisatsioonid.

Lingvistika magistriõppekava vilistlane Marit Alas kõneles kultuur- ja loodusnimede muutumise erinevustest, põhjustest ning ulatusest. Ta analüüsis Ida-Saaremaa Põide valla kohanimesid 1787., 1933. ja 2004.–2007. aasta andmete põhjal. Selgus, et kokku on nime-dest hävinud umbes pool ning nii loodus- kui ka kultuurnimedest on kadunud võrdselt pool.

Eesti filoloogia 1. aasta üliõpilane Liina Kupper püüdis leida keele püsimi-se põhjusi ja põhjendusi. Ta toonitas, et eesti keelel on kaks võimalikku arene-

missuunda, mida võib kirjeldada binnaarselt: õige–vale, jätkuv–lõplik. Analüüsides eestlaste suhtumisi, tegi ta järelduse, et mida suurem on olnud surve Eesti riigi või eesti keele iseseisvusele, seda rohkem on tehtud säilitamis- ja propageerimistööd.

Kirjandusteaduse magistrant Ivo Heinloo rääkis stagnatsiooniaja linna-proosast kui triviaalkirjandusest Teet Kallase romaani „Janu” näitel. Vaadeldes „Janu” retseptsiooni 1980. aastate kirjanduskriitilise poleemika taustal, esitas ta kokkupuutepunkte nii Umberto Eco kui ka Fredric Jamesoni teooriaga.

Tänapäeva eesti kirjanduses kajastatud identiteediprobleeme käsitles kirjandusteaduse magistrant Maret Vaher Tõnu Õnnepalu teoste põhjal. Võrreldes romaani „Piiririik” (1993), kus kujutatakse 1990. aastate alguse olukorda, ja teost „Flandria päevik” (2008), milles mõtestatakse XXI sajandi olukorda, tões Vaher, et viimases on peategelane küps, targem ja leplikum ning et enam ei ole identiteediküsimus ähmastatud.

Eesti filoloogia 3. aasta üliõpilane Elinor Taluste vaatles Sass Henno romaani „Mina olin siin: Esimene arest”, Katrin Reimuse jutustuse „Eilset pole olemas”, Jerry Spinelli jutustuse „Tähetüdruk” ja Jan Guillou romaani „Kurjus” põhjal ilukirjanduslikes tekstides esinevaid vägivallailminguid ning uuris, milliseid vägivalda ennetamise viise ja vägivaldavastaseid tehnikaid valiktekstid genereerivad. Ta soovib kaasata noortekirjandust senisest rohkem koolitundidesse, et suurendada noorte empaatiavõimet.

Keeletoimetaja magistrant Katrin Rikberg arutles viisakuse ja selle tekstiliigiti tajumise üle. Et seda teemat ei ole Eestis eriti palju uuritud, annab tema uurimus hea võimaluse teada saada, mida ja miks peetakse eesti kultuuriruumis praegu viisakaks ja asjakohaseks, kas viisakuse ja asjakohasuse hinnang kattuvad ning kas tekstiliik, vastaja vanus, haridustase ja/või elukoht on seejuures olulised.

Eesti filoloogia bakalaureuseõppe lõpetanu Helen Kõrgesaar tutvustas hoidjakeele iseloomulikke jooni. Ta nentis, et eesti keeles peaaegu puuduvad andmed hoidjakeele kohta, mistõttu pole ka täpset ülevaadet, mil viisil hoidjakeel lapse kõne arengut mõjutab, suunab ning toetab. Esineja analüüsis ema ja lapse vestluste põhjal, kuidas eesti hoidjakeel lapse kasvades muutub. Ta väitis, et varase perioodi hoidjakeelt iseloomustavad kordused, asesõnade vähesus, onomatopoeetiliste sõnade ja deminutiivide rohkus, lühemad küsi- ja väitlaused kui täiskasvanule suunatud kõnes. Hilise perioodi hoidjakeeles esinevad juba pikemad laused, sõnavara on suurenenud, peaaegu on kadunud onomatopoeetilised sõnad, vähenenud on korduste hulk.

Eesti filoloogia bakalaureuseõppe lõpetanu Marju Mändmaa kõneles eesti keele hulgasõnade ühildumisest. Ta jälgis ajalehtedes ja õpilaskirjandites hulgasõnu (*osa, enamik, mitu, pool*), mida varem kasutati hulgafrasi põhjana. Hiljem on neid hakatud aga tajuma nimisõna täiendina ning neid on hakatud nimisõnaga ka arvus ühildama.

Lähtudes tuntud huumoriuurija Victor Raskini semantilisest skriptipõhisest huumoriteooriast, püüdis eesti filoloogia 3. aasta üliõpilane Urmas Jaagant välja selgitada, kas ja kuidas saab seda rakendada lühijuttude analüüsis. Otsinud Vladislav Koržetsi jutustustest „Tasuta lõuna” ja „Jõekalda sanitarid” välja huumorit sisaldavad kohad, püüdis ta lahti mõtestada, mismoodi seal koomiline sisu tekib.

Eesti filoloogia 3. aasta üliõpilane Monica-Linde Klemet vaatles Nikolai Baturini romaani „Leiud kajast”. Teda võlusid Baturini raskepärane, ent väga ainulaadne stiil, poeetilisus ning pikemat järelemõtlemist vajavad mõtisklused. Esineja tõi välja romaani peamised motiivid ning andis ülevaate ka arvustustest ja muudest asjakohastest kirjutistest.

Kirjandusteaduse magistrant Nadežda Ptšelovodova käsitles Arvo Valtoni

rolli soome-ugri rahvaste kirjanduste eestindajana. A. Valtoni soome-ugri tõlked hakkasid ilmuma 1960. aastatel ja nüüdseks on ta avaldanud juba 37 tõlke-
raamatut. Esineja rõhutas, et A. Valtoni tõlkeid käsitletakse kirjandustundides.

Eelmise ja käesoleva aasta emakeele-
päeva üliõpilaskonverentsidel esitatud

ettekannete põhjal kirjutavad üliõpilased artiklid Eesti Filoloogia Teadusliku Üliõpilasseltsi kogumiku jaoks, mis on kavas välja anda järgmiseks emakeelepäevaks.

ANASTASSIA ZABRODSKAJA